TORAH OHR · PARSHAS VAYISHLACH · MAAMAR 3

ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם כו׳

« Et Yaakov dit : “D.ieu de mon père Avraham…” »

◇

DÉDIÉ EN L’HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its’hak

LikuteiTorah.com
LA PARACHA ’HASSIDIQUE
likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayishlach/3/

1 ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם כו'. פי' שהתפלל שיומשך אליו המקיפים דקדושה של האבות לעזור לו שיוכל להמשיך המקיף דתהו הנ"ל שיתגלה למטה ועי"ז ג"כ הצילני נא מיד עשו כו' שלמטה.

«Et Yaakov dit : "D.ieu de mon père Avraham…"» Cela signifie qu'il priait afin que les lumières saintes enveloppantes (makifim) des Patriarches soient attirées jusqu'à lui et l'aident à faire descendre la lumière enveloppante (makif) de Tohu mentionnée plus haut, afin qu'elle se révèle ici-bas ; et, par cela aussi, [se réaliserait] «Sauve-moi, je te prie, de la main d'Eisav…», [l'Eisav] d'en bas.

2 ויחץ את העם כו' לשני מחנות כו'. הנה הטעם שחלק לשני מחנות דוקא. יובן ע"פ הקדמה הידוע שעיקר ההפרש בין עולם התהו לעולם התקון.

«Et il partagea le peuple… en deux camps…» La raison pour laquelle il les partagea précisément en deux camps se comprendra à partir du principe introductif bien connu : la différence essentielle entre le monde du Tohou (Chaos) et le monde du Tikoun (Rectification) [est la suivante].

שבעולם התהו היו הספירות מפורדים זה תחת זה אבל בעולם התקון הם בציור קוין דהיינו ג' קוין ימין ושמאל ואמצע

Dans le monde du Tohou, les Séfirot étaient séparées, l'une au-dessous de l'autre ; mais dans le monde du Tikoun, elles sont disposées selon une configuration en lignes, c'est-à-dire trois lignes : droite, gauche et centre.

שהקו האמצעי הוא המחבר ומייחד ג"כ ב' הקוין דימין ושמאל להיות מתכללים יחד כידוע דת"ת [דתפארת] הוא הממוצע בין חו"ג [חסד וגבורה] ומחברם יחד

La ligne centrale est celle qui relie et unit également les deux lignes, de droite et de gauche, de sorte qu'elles s'intègrent l'une à l'autre ; car on sait que Tiferet (beauté) est le médiateur entre 'Hessed et Guevoura et les relie.

ולכך ישראל שהם בבחי' התקון אומרים ג"פ [ג' פעמים] קדוש דוקא וכתיב בהם ג"כ והייתם לי סגולה שהסגו"ל הוא ג' נקודות בחינת ימין ושמאל ואמצע כו'

C'est pourquoi Israël, qui se situe au niveau du Tikoun, dit précisément trois fois «Saint» ; il est également écrit à leur sujet : «Vous serez pour Moi un trésor (segoula)», car le ségol [voyelle] est constitué de trois points, correspondant à droite, gauche et centre…

אבל בעולם התהו שהיו בבחי' פירוד זת"ז [זה תחת זה] ולא נתייחדו יחד ה"ז [הרי זה] רק בחי' ב' קוין שהחסד הוא בפ"ע [בפני עצמו] והגבור' [והגבורה] הוא בפ"ע [בפני עצמו].

Mais dans le monde du Tohou, où ils étaient dans un état de séparation, l'un au-dessous de l'autre, et n'étaient pas unis, il n'y a que deux lignes : 'Hessed est à part et Guevoura est à part.

3 וכמ"ש ביאור הדברים במ"א שהענין הוא לפי שבתהו היו האורות מרובים והכלים מועטים

Et, comme il est expliqué ailleurs au sujet de ces notions, le point est que, dans Tohu, les lumières étaient nombreuses et les réceptacles peu nombreux.

ולכן מצד קוטן הכלי לפ"ע [לפי ערך] האור ע"כ אין הכלי יכולה להכיל ב' הפכים חו"ג [חסד וגבורה] יחד

Par conséquent, du fait de la petitesse du réceptacle par rapport à la lumière, celui-ci ne peut contenir ensemble deux opposés, le 'Hessed (bonté) et la Guevoura (retenue).

עד"מ באדם מי ששכלו קטן לא יכיל ב' הפכים כלל אלא אם יטה שכלו לזכות לא ימצא אז שום שכל לחוב ולא יסבול שום נטיה לחוב בלבו אלא רק טוב וחסד בלבד.

À titre d'analogie, chez une personne, celui dont l'intellect est limité ne peut en aucun cas contenir deux opposés. Ainsi, s'il incline son intellect à acquitter, il ne trouvera alors aucun argument en faveur de la culpabilité et ne supportera dans son cœur aucune inclination à condamner, mais seulement la bonté et la bienveillance.

4 ובהיפוך כאשר יטה לחוב לא יסבול כלל נטיה לזכות ונמצא אינו אלא בקו א' תמיד פעמים בקו הימין לזכות ופעמים בקו השמאל לחוב

Et inversement, lorsqu'il penche vers la condamnation, il ne supporte absolument aucun penchant vers l'acquittement. Il s'ensuit qu'il reste toujours dans une seule ligne : tantôt dans la ligne de droite, en faveur de l'acquittement, tantôt dans la ligne de gauche, en faveur de la condamnation.

והרי הקוין מפורדי' שכשהוא בבחי' חסד לא יוכל לסבול בחי' דין וכן להיפוך וזהו הנק' בחינת ב' קוין שהחסד הוא בפני עצמו והגבורה בפני עצמה.

Les lignes sont donc distinctes : lorsqu'il se trouve dans l'aspect du 'Hessed (bonté), il ne peut supporter l'aspect du jugement, et inversement. C'est ce que l'on appelle le niveau des deux lignes : le 'Hessed est à part, et la Guevoura (retenue) est à part.

אבל בתקון שהת"ת [שהתפארת] מכריע בין חו"ג [חסד וגבורה] היינו שגם בשעת הדין יוכל להיות ג"כ נטיה לזכות וכן להיפך לפי שבתקון האורות מועטים והכלים מרובים

Mais dans le Tikkun, où la Tiferet (beauté) décide entre le 'Hessed et la Guevoura, cela signifie que même au moment du jugement, il peut aussi y avoir un penchant vers l'acquittement, et inversement, car dans le Tikkun, les lumières sont peu nombreuses et les réceptacles nombreux.

נמצא הכלי רחב לקבל גם ב' הפכים וכמו באדם שדעתו רחבה יוכל לסבול ב' הפכים יחד וישכנו במוחו ולבו

Il s'ensuit que le réceptacle est assez vaste pour recevoir même deux opposés. C'est comme une personne dont l'esprit est large : elle peut supporter deux opposés à la fois, et ceux-ci cohabitent dans son esprit et dans son cœur.

שמצד זה יש סברא לזכות אע"פ [אף על פי] שמצד אחר יש סברא לחוב כו' והרי בתקון מתייחדים חו"ג [חסד וגבורה] יחדו וזהו ענין ג' קוין. (ועמ"ש מזה לקמן פי' יתרו בד"ה להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה)

[Il voit] que, d'un côté, il y a une raison d'acquitter, bien que, d'un autre côté, il y ait une raison de condamner… Ainsi, dans le Tikkun, le 'Hessed et la Guevoura s'unissent, et c'est là le sens des trois lignes. (Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet plus loin, dans la paracha Yitro, dans le maamar qui commence par : « Pour comprendre l'explication de l'idée que les Patriarches sont eux-mêmes le Char. »)

ואמנם בעובדא זו דיעקב ועשו שהיה יעקב צריך להמשיך לו המקיף דתהו שהוא בחי' האור דתהו שבלי גבול כו' לכך הוצרך להעלות מ"ן [מיין נוקבין] לשם.

Cependant, dans cet épisode de Yaakov et Eisav, où Yaakov devait attirer à lui la lumière enveloppante de Tohu — c'est-à-dire le niveau de la lumière de Tohu qui est sans limite… —, il lui fallait donc élever là des mayin nukvin (les « eaux féminines »).

וידוע שהמ"ן [שהמיין נוקבין] צריך להיו' [להיות] לפי אופן ההמשכה שרוצה להמשיך משום שלפי אופן ההעלא' [ההעלאה] כך היא ההמשכה.

Or, il est connu que les mayin nukvin doivent correspondre à la modalité de l'influx que l'on souhaite faire descendre, car la modalité de la descente est déterminée par celle de l'élévation.

5 והואיל וכן מאחר שבתהו היה רק ב' קוין כנ"ל לכך הוצרך יעקב לעשות עצמו ג"כ בדוגמא זו.

Et puisque c'est ainsi, puisque dans Tohu il n'y avait que deux lignes, comme indiqué plus haut, Yaakov devait donc lui aussi se façonner selon ce modèle.

וזהו ויחץ את העם כו' לשני מחנות להיות דוגמת עולם התהו שלשם היה זת"ז [זה תחת זה] ולא בציור ג' קוין כנ"ל וע"י"ז יתקשר בעולם התהו להמשיך האו"מ [האור מקיף] כו'.

Et c'est [le sens de] «Il partagea le peuple… en deux camps» : être à l'image du Monde de Tohu, où [les Séfirot] se trouvaient les unes au-dessous des autres et non selon une configuration de trois lignes, comme indiqué plus haut ; et, par cela, il se relierait au Monde de Tohu afin d'en faire descendre la lumière enveloppante (Or Makif)…

6 ומזה הטעם עצמו יובן הטעם מה שהקריב יעקב המנחה עזים מאתים כו'. שענין מנחה זו היא העלא' [העלאת / העלאה] מ"ן [מיין נוקבין] להמשיך המקיף הנ"ל

Et c'est pour cette même raison que l'on comprendra pourquoi Yaakov offrit le présent (min'ha) de «deux cents chèvres…». Car ce présent consiste en l'élévation de mayin nukvin [eaux féminines], afin de faire descendre la lumière englobante mentionnée plus haut.

והוא ע"ד ענין הקרבנות שהם העלאת מ"ן [מיין נוקבין] להמשיך מ"ד [מיין דוכרין] כנודע ואעפ"כ [ואף על פי כן] היתה מנחתו שלא ע"ד אופן ומשפט הקרבנות שבתורה כו'. בהיות שמעשה הקרבנות הוא מבהמות טהורים ושחוטים דוקא. אך השחיטה כשירה בזר.

Cela s'apparente aux sacrifices, qui consistent en l'élévation de mayin nukvin afin de faire descendre mayin duchrin (les «eaux masculines»), comme on le sait. Néanmoins, son présent ne suivait pas le mode et les règles des sacrifices de la Torah… Car les sacrifices s'accomplissent avec des animaux purs, et précisément abattus. L'abattage est toutefois valable [lorsqu'il est effectué] par un non-prêtre.

7 ולא מצינו קרבן בתורה בחי רק בשעיר דעזאזל וגם בקרבנות לא היו מקריבים רק החלב והדם.

Nous ne trouvons pas dans la Torah de sacrifice [offert] vivant, hormis le bouc [envoyé] à Azazel ; et, dans les sacrifices également, on n'offrait [sur l'autel] que la graisse et le sang.

והמנחה הזאת ששלח יעקב לעשו היו בהמות טמאות ג"כ כמ"ש גמלים מניקות כו'. וגם שהן חיין ולא שחוטין

Mais ce présent que Yaakov envoya à Eisav comprenait aussi des animaux impurs, comme il est écrit : «des chamelles qui allaitent…» ; de plus, ils étaient vivants et non égorgés.

והענין הוא משום שהעלאת מ"ן [מיין נוקבין] שהיא המנחה דיעקב הוא להמשיך מ"ד [מיין דוכרין] מבחי' המקיף דעולם התוהו.

Et l'explication est que l'élévation des mayin nukvin [l'éveil d'en bas], qui constitue le présent de Yaakov, a pour but d'attirer vers le bas les mayin duchrin [le flux d'en haut] depuis le niveau de la lumière enveloppante du Monde de Tohou.

8 והמ"ן [והמיין נוקבין] והמ"ד [והמיין דוכרין] דעולם התהו הוא משונה ובאופן אחר מן המ"ן [המיין נוקבין] ומ"ד [ומיין דוכרין] דעולם התקון שהוא ענין הקרבנות שבתורה שהתורה היא מבחי' עולם התקון דאצילות

Les mayin nukvin [éveil d'en bas] et mayin duchrin [flux d'en haut] du monde de Tohu diffèrent et se présentent autrement que les mayin nukvin et mayin duchrin du monde de Tikkun, qui se rapportent aux sacrifices de la Torah, car la Torah relève du niveau du monde de Tikkun d'Atsilout.

והיינו כי עולם התקון הוא בחי' אור פנימי שהאורות מתצמצמים ונתפסי' [ונתפסים] בתוך הכלי ומאחר שהאור יכול להתיישב בתוך הכלי זהו הוראה שכבר נתצמצם האור בצמצומים רבים וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שבתקון האורות מועטים כו'.

Cela signifie que le monde de Tikkun est le niveau de la lumière intérieure, où les lumières se contractent et sont saisies à l'intérieur du réceptacle ; et puisque la lumière peut se fixer à l'intérieur du réceptacle, cela indique qu'elle a déjà subi de nombreuses contractions, comme il est écrit dans Etz Chaim : dans Tikkun, les lumières sont peu nombreuses…

לכן התורה שנמשכת משם היא ג"כ בבחי' דקדוקים וצמצומים.

La Torah qui en découle est donc elle aussi sous la forme de détails précis et de contractions.

9 ולכן מפורש בתורה סדר העלאת מ"ן [מיין נוקבין] דתקון הכל בדקדוקים שהוא משפט מעשה הקרבנות שיהיו מבהמות טהורים ומג' מיני בהמות לבד ושיהיו שחוטין דוקא ויש הרבה דברים שהקרבן נפסל בו

C'est pourquoi l'ordre de l'élévation des mayin nukvin [« eaux féminines », c'est-à-dire l'éveil d'en bas] du Tikkun [rectification] est exposé dans la Torah jusque dans les moindres détails : il s'agit de la loi régissant le service des sacrifices, qui doivent provenir d'animaux purs, et seulement de trois espèces d'animaux, et être nécessairement abattus rituellement ; de nombreux éléments peuvent rendre le sacrifice invalide.

וכן בענין ההקרבה איך ומה הרבה דקדוקין כו' כי כל התור' [התורה] הוסדה בדרך זה בצמצומים ומדידות מפני שהיא מבחי' התקון שהאורות מצומצמים תוך הכלים ולכן מדקדק' ג"כ בכמה מיני צמצומים ודקדוקים כו'.

De même, quant à l'offrande — comment offrir et quoi offrir —, [il y a] de nombreux détails précis… Car toute la Torah a été établie de cette manière, avec des contractions et des mesures, parce qu'elle relève du niveau du Tikkun, où les lumières sont contractées dans les réceptacles ; c'est pourquoi elle est également rigoureuse sur de nombreux types de contractions et de détails précis…

אבל יעקב העלה מ"ן [מיין נוקבין] לבחי' המקיף דתהו כנ"ל שהוא אור גדול בבחי' א"ס שלכן לא יכול הכלי להכילו ונשאר בבחי' מקיף

Mais Yaakov éleva les mayin nukvin vers le niveau de la lumière enveloppante du Tohu [chaos], comme indiqué plus haut. C'est une lumière immense, du niveau de l'Infini (Ein Sof), de sorte que le réceptacle ne pouvait pas la contenir ; elle demeura donc au niveau d'une lumière enveloppante.

(לכך שלח המנחה שהוא העלאת מ"ן [מיין נוקבין] לשם) אף בהמות טמאות גמלים מניקות כו'. וכולן היו חיין ולא שחוטין כו'.

(C'est pourquoi il envoya le présent, qui constituait l'élévation des mayin nukvin vers ce niveau,) comprenant même des animaux impurs, « des chamelles allaitantes »… Tous étaient vivants et non abattus…

כי להיות האור בבחי' א"ס לכן אין שם הצמצומים והדקדוקים כי א"ס ב"ה הוא כל יכול לסבול הכל אף טמאין ושיהיו חיין כו' שאין נמצא שם דקדוקים וצמצומים כלל.

Car, puisque la lumière est du niveau de l'Infini, il n'y a là ni contractions ni détails précis ; Ein Sof, béni soit-Il, est tout-puissant et peut tout supporter, même des [animaux] impurs et le fait qu'ils soient vivants… Là, on ne trouve absolument ni détails précis ni contractions.

10 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גבי חזיר שעתיד לחזור וליטהר היינו לע"ל [לעתיד לבוא] שיבולע המות לנצח ואז יתגלה עצמות א"ס ויוכל גם חזיר להתעלות משא"כ עתה.

Et comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie, au sujet du cochon ('hazir), qu'il est destiné à revenir (la'hazor) et à devenir pur — c'est-à-dire à l'ère future, lorsque « la mort sera engloutie à jamais » ; alors l'Essence de l'Infini se révélera, et même le cochon pourra être élevé, contrairement à ce qui est le cas aujourd'hui.

לכן יעקב ששלח המנחה לעשו שהוא העלאת מ״ן [מיין נוקבין] למקיף דתהו שבבחי׳ א״ס שלח ג״כ דברים טמאים ולכך שלח ג״כ גמלים מניקות

C’est pourquoi Yaakov, qui envoya le présent à Eisav — présent qui constitue l’élévation des mayin noukvin (eaux féminines) vers la lumière englobante de Tohu (chaos), qui est du niveau de l’Infini — envoya également des éléments impurs ; c’est aussi pourquoi il envoya des chamelles allaitantes.

כי אדרבה שרשן של גמלים הוא מאד נעלה כמ״ש באליעזר עבד אברהם שלקח יו״ד גמלים מגמלי אדניו וכל טוב אדניו בידו והוא ענין כגמול עלי אמו כו׳

Car, au contraire, la racine des chameaux (gemalim) est très élevée, comme il est écrit au sujet d’Eliezer, le serviteur d’Avraham, qui prit dix chameaux parmi les chameaux de son maître, « avec tous les biens de son maître en sa main » ; et cela évoque « comme un enfant sevré (gamoul) auprès de sa mère… ».

וכ״ז [וכל זה] לא היה יכול לעשות רק יעקב וקודם מ״ת [מתן תורה] אבל אנחנו כבר ניתן לנו התורה מבחי׳ התקון ומה שהוא טמא ואסור ע״פ התורה הוא מרוחק ולא יוכל להתעלות כלל כו׳ והכרת תכרת הנפש באכלה חלב כו׳ וכיוצא:

Et tout cela, seul Yaakov pouvait le faire, et [seulement] avant le Don de la Torah. Mais pour nous, la Torah nous a déjà été donnée du niveau du Tikkoun (rectification) ; tout ce que la Torah déclare impur et interdit est éloigné et ne peut absolument pas être élevé… ; et « cette âme sera retranchée, absolument » pour avoir consommé de la graisse interdite…, et ainsi de suite.

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY-NC 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Synagogues, écoles et projets à but non lucratif peuvent la copier, l'imprimer et la partager librement, et demander des dons pour couvrir les frais d'impression ; elle ne peut jamais être vendue. Citez Kehot Publication Society et likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayishlach/3/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak